

UDSKRIFT
AF
HØJESTERETS DOMBOG

HØJESTERETS DOM
afsagt fredag den 3. juli 2015

Sag 52/2015

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

(advokat Jeppe Søndergaard, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Nykøbing Falster den 2. september 2014 og af Østre Landsrets 1. afdeling den 28. januar 2015.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Søgaard, Jytte Scharling, Marianne Højgaard Pedersen, Hanne Schmidt og Jan Schans Christensen.

Påstande

Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse.

Tiltalte har påstået formildelse.

Anbringender

Anklagemyndigheden har navnlig anført, at der bør ske en større nuancering af strafudmålingen i sager om bombetrusler, således at der i de mere alvorlige sager udmåles straffe, som væsentligt overstiger det hidtidige straffniveau på 20-30 dages fængsel. Strafadmålingen bør afspejle den utryghed og usikkerhed, som kan være forbundet med bombetrusler. I takt med udviklingen i det generelle trusselsbillede og siden hændelserne i Norge den 22. juli 2011 har der været et øget fokus på den politimæssige håndtering af sager om bombetrusler. Den aktu-

elle alvorlige terrortrussel mod Danmark vil kunne påvirke den politifaglige vurdering af en konkret trussel, således at der i tvivlstilfælde i højere grad end tidligere er en tendens til at tage henvendelsen alvorligt og iværksætte en ofte betydelig og ressourcekrævende beredskabsmæssig indsats. Ved strafudmålingen bør der i skærpende retning også lægges vægt på, i hvilket omfang truslen medfører ugrundet udrykning af politi og redningsmandskab, samt på omfanget og karakteren af den indsats, som iværksættes af politi og redningsmandskab, herunder myndighedernes tids- og ressourceforbrug. Ved strafudmålingen bør der endvidere lægges vægt på skadevirkningerne for de berørte, herunder økonomiske konsekvenser. Straffen for bombetrusler af en vis alvor bør for et enkelt forhold forhøjes til 4-6 måneders fængsel.

I den konkrete sag skal der lægges vægt på, at **Tiltalte** tre dage i træk fremsatte bombetrusler mod sin arbejdsplads. Truslerne medførte ugrundet udrykning af politi og redningsmandskab, og der blev alle tre gange iværksat afspærring og bevogtning af feriecentret i adskillige timer. Ved de to første bombetrusler skete der desuden evakuering af feriecentret. De tre bombetrusler medførte samlet set et betydeligt ressource- og tidsforbrug for politiet og redningsmandskab opgjort til 500 timer for politiet og 30 timer for brandvæsen og ambulance. Endvidere blev et stort antal personer berørt af evakueringen. Bombetruslerne påførte desuden Lalandia et betydeligt økonomisk tab opgjort til 435.000 kr. Konsekvenserne af truslerne må have stået **Tiltalte** klart i hvert fald anden og tredje gang. På denne baggrund bør der ske en væsentlig skærpelse af straffen, som bør fastsættes til fængsel i 8-9 måneder, og i hvert fald ikke under 6 måneder. Straffen bør være ubetinget. Under hensyn til **Tiltaltes** alder og gode personlige forhold kan straffen eventuelt gøres delvist betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte har navnlig anført, at straffen i sager om bombetrusler i hidtidig landsretspraksis typisk er fastsat til 20-30 dages fængsel. Der er intet grundlag for at skærpe dette strafniveau. Baggrunden for hans handling var alene at opnå anerkendelse for sit arbejde hos ledelsen, således at han fremover havde mulighed for at bevare sit job, og der var ingen politiske, økonomiske eller andre motiver bag handlingen. Navnlig henset til hans usædvanligt gode personlige forhold bør straffen udmåles lavere end af landsretten. Straffen bør således som fastsat af byretten udmåles til 60 dages fængsel, der gøres betinget på vilkår om samfundstjeneste. Subsidiært bør landsrettens strafudmåling stadfæstes.

Der foreligger en række formildende omstændigheder i sagen. Han har en relativt ung alder og var alene 18 år på gerningstidspunktet. Han er ustraffet og har aflagt en fuld tilståelse, ligesom han angrer den handling, han har foretaget. Handlingen blev foretaget meget spontant og var i øvrigt uprofessionelt udført. Han har mistet sit arbejde og pådraget sig et erstatningskrav på 435.000 kr., som det vil tage ham mange år at tilbagebetale. Han har en kæreste, som han har haft i 1 ½ år, og har netop afsluttet studentereksamen med et godt resultat. Hans studiestart på sygeplejerskeuddannelsen er på grund af sagen udsat til august 2015, ligesom hans aftjening af værnepligt er blevet udsat til primo 2016. Det passerende har således haft meget store personlige konsekvenser for ham. Han har under sagen været frihedsberøvet i 17 dage, hvilket har været særdeles belastende for ham, navnlig henset til hans unge alder.

Det af anklagemyndigheden anførte om hændelserne i Norge den 22. juli 2011 og den aktuelle alvorlige terrortrussel mod Danmark er ikke relevant ved bedømmelsen af sagen. Rigsadvokatens opgørelse af de samfundsmæssige omkostninger, herunder ressource- og tidsforbrug for politi og redningsmandskab, kan ikke uprøvet lægges til grund, da de relevante myndigheder ikke fører nogen eksakt time-/sagsregistrering.

Retsgrundlag

Straffelovens § 135 og § 266 lyder:

”§ 135. Med bøde eller fængsel indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal el. lign. forårsager udrykning af politi, ambulance, redningsberedskabet eller sø- eller luftredningstjenesten.

§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.”

Reglerne om samfundstjeneste er senest ændret ved lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (Samfundstjeneste m.v.). Lovændringen trådte i kraft den 1. maj 2015 og gælder for domme, der afsiges efter lovens ikrafttræden.

Af forslaget til lov nr. 152 af 18. februar 2015, Folketingstidende 2014-15, tillæg A, lovfor-
slag L 50, de almindelige bemærkninger, pkt. 1.1 og 4.2, fremgår bl.a.:

”1. Indledning

1.1 Formålet med lovforslaget er at revidere reglerne om samfundstjeneste med henblik på en øget anvendelse af samfundstjeneste som alternativ til ubetinget fængsel.

Formålet med samfundstjeneste er overordnet set så vidt muligt at begrænse anvendelsen af frihedsberøvelse som straf. Dette bidrager til, at lovovertrædere undgår at blive udsat for de negative påvirkninger, som kan finde sted i et fængsel.

Samfundstjenesteordningen fungerer i dag grundlæggende godt og har gennem en længere årrække vist sit værd som et velegnet alternativ til ubetinget fængsel.

Anvendelsen af samfundstjeneste har ikke haft negative konsekvenser i kriminalpræventiv henseende. I de sager, hvor samfundstjeneste er en egnet strafform, kan den generalpræventive effekt ikke antages at være mindre end for ubetinget fængsel. Og de foreliggende undersøgelser viser en forbedret individualpræventiv virkning af samfundstjeneste sammenlignet med ubetinget fængsel, idet tilbagefald til ny kriminalitet (recidiv) er lavere ved samfundstjeneste set i forhold til ubetinget fængsel.

Der lægges på denne baggrund med lovforslaget op til, at samfundstjeneste kan anvendes over for et bredt felt af kriminalitetsformer, og at kriminalitetens art således tillægges mindre betydning ved den samlede vurdering af, om samfundstjeneste bør anvendes i den konkrete sag. En udvidet brug af samfundstjeneste på straffelovens område bør navnlig komme på tale ved førstegangsovertrædelser, der ikke har karakter af organiseret eller banderelateret kriminalitet. Den udvidede brug af samfundstjeneste vil bl.a. omfatte visse sager vedrørende simpel vold.

...

Endvidere foreslås det at lovfæste, at den ubetingede del af en dom med vilkår om samfundstjeneste, hvor en del af fængselsstraffen er ubetinget og en del betinget (kombinationsdom), højst må udgøre en tredjedel af den samlede straf. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at der ikke kan ske prøveløsladelse fra den ubetingede del af en kombinationsdom.

...

4. Samfundstjenestens anvendelsesområde

...

4.2. Lovforslagets udformning

4.2.1. Straffelovrådet har i overensstemmelse med kommissoriet overvejet samfundstjenestens anvendelsesområde i forhold til, dels hvilke kriminelle der kan idømmes samfundstjeneste, dels ved hvilken kriminalitet der kan idømmes samfundstjeneste.

Straffelovrådet lægger i den forbindelse til grund, at samfundstjeneste fortsat bør være et alternativ til ubetinget fængsel, som er strengere end en betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste.

Da samfundstjeneste således i strenghed ligger mellem betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste og ubetinget fængsel, kan samfundstjeneste afgrænses dels nedad til betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste, dels opad til ubetinget fængsel. Straffelovrådet finder ikke grundlag for at foreslå ændringer i den eksisterende afgrænsning nedad til betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste. Straffelovrådet finder således ikke grundlag for en sådan generel skærpelse eller lempelse i sanktionsniveauet, som en ændring af grænsen mellem betinget dom uden vilkår om samfundstjeneste og betinget dom med vilkår om samfundstjeneste ville være udtryk for.

...

4.2.3. Straffelovrådet anfører, at tiltaltes eventuelle *forstraffe* ligesom i dag bør indgå som et afgørende element ved afgørelsen af, om en person, der efter en samlet vurdering er egnet til samfundstjeneste, bør idømmes samfundstjeneste eller ubetinget fængsel.

...

4.2.5. Straffelovrådet har overvejet, hvilke principper der bør være styrende for, *hvilke former for kriminalitet* der bør kunne straffes med samfundstjeneste.

...

4.2.5.4. *Samlet set* er det Straffelovrådets opfattelse, at udgangspunktet bør være, at samfundstjeneste kan anvendes over for et bredt felt af kriminalitetsformer, og at der ikke er grundlag for fortsat at tale om et "kerneområde" for anvendelsen af samfundstjeneste. Straffelovrådet lægger i den forbindelse også vægt på, at de to hovedanvendelsesområder for samfundstjeneste allerede i en årrække har været dels færdselssager, dels voldssager, mens det traditionelle "kerneområde" – berigelsesforbrydelser – først kommer på tredjepladsen.

Det er Straffelovrådets opfattelse, at en udvidet brug af samfundstjeneste på straffelovens område navnlig bør komme på tale ved førstegangsovertrædelser, der ikke har karakter af organiseret eller banderelateret kriminalitet, og at der ved de lidt længere straffe bør indføres en ordning, hvorefter ny kriminalitet i den fastsatte prøvetid udløser en reststraf svarende til en tredjedel af den betingede fængselsstraf ifølge dommen til samfundstjeneste, når samfundstjenesten er udført. En sådan udvidelse af brugen af samfundstjeneste vil på den ene side åbne mulighed for at idømme flere førstegangskriminelle samfundstjeneste, men på den anden side samtidig indebære, at ny kriminalitet i prøvetiden straffes hårdere end i dag, jf. nedenfor i pkt. 5.2.

Valget mellem samfundstjeneste og ubetinget fængsel (når tiltalte findes egnet til samfundstjeneste) bør efter Straffelovrådets opfattelse fremover først og fremmest afgøres ud fra en samlet vurdering af dels grovheden af den nu foreliggende kriminalitet som udtrykt ved længden af fængselsstraffen, dels omfanget og alvoren af eventuel tidligere kriminalitet. Når bortses fra røveri, voldtægt, grov vold, grove våbenlovsovertrædelser, grove narkotikaforbrydelser og vidnetrusler mv., bør kriminalitetens art derimod som udgangspunkt ikke som sådan tillægges væsentlig betydning, men der bør fortsat udvises tilbageholdenhed med at anvende samfundstjeneste i tilfælde, hvor der er tale om mere organiseret kriminalitet, eller hvor forurettede er påført betydelige fysiske eller

psykiske skader. Det samme gælder som udgangspunkt, hvis kriminaliteten er udøvet over for et særligt værgeløst offer.

...

4.2.6. Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.”

I Straffelovrådets betænkning nr. 1545/2014 om samfundstjeneste mv., som lovforslaget byggede på, hedder det s. 188:

”Med hensyn til *trusler, der er egnede til at fremkalde alvorlig frygt* for liv, helbred eller velfærd, jf. straffelovens § 266, anvendes i dag afhængig af sagens karakter både bødestraf, betinget fængsel uden vilkår om samfundstjeneste, betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste og ubetinget fængsel. Efter Straffelovrådets opfattelse bør samfundstjeneste fremover kunne anvendes i samme omfang som samfundstjeneste i dag.

Straffelovrådet lægger herved navnlig vægt på, at sager om trusler efter straffelovens § 266 spænder over et vidt felt af meget forskellig grovhed, og at der derfor for at kunne fastsætte en straf, der står i rimeligt forhold til gerningen, er behov for afhængig af sagens konkrete omstændigheder at kunne anvende både bøde, rent betinget fængsel, samfundstjeneste og ubetinget fængsel.”

Højesterets begrundelse og resultat

Tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 og § 135 ved tre dage i træk at have fremsat bombetrusler mod feriecentret Lalandia, hvor han var ansat som tjener. For Højesteret angår sagen alene strafudmålingen, herunder spørgsmålet om der er grundlag for en forhøjelse af straffniveauet vedrørende bombetrusler.

Om straf for bombetrusler

Gennem de seneste år er der i Europa og herunder i nabolande til Danmark forekommet en række bombesprængninger på offentlige steder og på andre steder, hvor mange mennesker samles, og der har også i Danmark været en betydelig øget opmærksomhed om risikoen for sådan alvorlig kriminalitet. Som følge heraf er trusler om bombesprængninger egnet til at skabe frygt i befolkningen. Trusler om bombesprængninger behandles også af politi og redningsmandskab med stor alvor og kan ofte skabe betydelige forstyrrelser både for enkeltpersoner og for virksomheder og institutioner mv.

Højesteret finder på den baggrund, at der er grundlag for en skærpelse af den nugældende praksis for udmåling af straf for trusler af denne art, hvorefter straffen typisk er blevet fastsat i niveauet 20-30 dages fængsel.

Den foreliggende sag drejer sig om overtrædelse af straffelovens § 135 om misbrug af fare-signal mv. med en strafferamme på bøde og fængsel indtil 3 måneder og overtrædelse af § 266 om trusler, der er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, med en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år. Sagen angår ikke andre straffebestemmelser, der under andre omstændigheder kan være relevante i forbindelse med bombetrusler, herunder f.eks. straffelovens § 193 om omfattende forstyrrelse i driften af almindelige samfærdselsmidler mv., der har en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 6 år.

Sager om bombetrusler, der indebærer en overtrædelse af straffelovens § 266 og § 135, kan omfatte forhold af meget forskellig karakter og grovhed. Højesteret finder, at der ved straf-fastsættelsen i sådanne sager kan tages udgangspunkt i en straf på fængsel i 3 måneder, når truslen har været egnet til at skabe utryghed hos et større antal personer, har medført indsats fra politi og redningsmandskab og herudover har skabt forstyrrelse for enkeltpersoner, virksomheder eller institutioner mv.

Udmålingen af straffen må dog bero på en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i sagen, jf. herved bestemmelserne om straffens fastsættelse i straffelovens §§ 80, 81 og 82. F.eks. kan den tiltaltes unge alder og gode personlige forhold indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse, mens relevante forstraffe eller andre skærpende omstændigheder efter en konkret vurdering kan medføre en højere straf.

Det må fortsat afhænge af de konkrete omstændigheder, herunder den tiltaltes personlige forhold, om straffen skal være ubetinget, helt eller delvis betinget med vilkår om samfundstjeneste, eller om straffen i særlige tilfælde skal være betinget uden vilkår om samfundstjeneste.

Den konkrete sag

I den foreliggende sag er [redacted] Tiltalte skyldig i overtrædelse af straffelovens § 266 og straffelovens § 135 ved tre dage i træk, henholdsvis fredag den 15. august, lørdag den

16. august og søndag den 17. august 2014, at have anbragt sedler i restaurantområdet i feriecentret Lalandia med trussel om, at der ville sprænge en bombe i feriecentret.

Truslerne medførte ugrundet udrykning af politi og redningsmandskab, og der blev i alle tre tilfælde iværksat afspærring og bevogtning af feriecentret med et betydeligt ressourceforbrug til følge for politiet og redningsmandskabet. Truslerne var endvidere egnet til at skræmme og forstyrre et stort antal gæster, der de to første dage blev evakueret i henholdsvis ca. 8 timer og ca. 6 timer om aftenen og natten. Herudover skabte truslerne betydelig forstyrrelse for feriecentret og centrrets ansatte og var egnet til at skade feriecentrets erhvervsinteresser. Feriecentrets økonomiske tab er opgjort til knap 435.000 kr.

Højesteret finder på denne baggrund – med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne generelle straffniveau på fængsel i 3 måneder – efter en samlet vurdering, at **Tiltalte** for de tre forhold bør straffes med fængsel i 6 måneder. Højesteret har herved bl.a. lagt vægt på, at **Tiltalte** i hvert fald efter sin første trussel om en bombesprængning måtte indse de meget betydelige konsekvenser, som hans handlinger medførte, og at han på trods heraf på ny fremsatte tilsvarende trusler de næste to dage.

Under hensyn til, at **Tiltalte** på gerningstidspunktet var 18 år og ustraffet, og i lyset af hans gode personlige forhold, finder Højesteret, at 4 måneder af straffen kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste som nedenfor bestemt, jf. straffelovens § 58, stk. 1, og § 64 som ændret ved lov nr. 152 af 18. februar 2015.

Da sagen af anklagemyndigheden navnlig er anket med henblik på Højesterets stillingtagen til det generelle straffniveau i sager om bombetrusler, bør statskassen betale sagens omkostninger for Højesteret.

Thi kendes for ret:

Tiltalte straffes med fængsel i 6 måneder.

4 måneder af straffen skal ikke fuldbyrdes på betingelse af,

at [Tiltalte] ikke begår strafbart forhold i en prøvetid på 1 år fra afsigelsen af denne dom,

at han inden for en længstetid på 8 måneder udfører ulønnet samfundstjeneste i 100 timer, og

at han i prøvetiden undergiver sig tilsyn af Kriminalforsorgen. Prøvetiden ophører dog ved længstetidens udløb.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.

--oo0oo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Højesteret, den 3. juli 2015.

Anonymiseret

kontorfuldmægtig